

3972

հայերէն

[2006]

29

Handwritten text, possibly a name or date, partially obscured by a sticker.

1.542-81
2-22

491.99-8
Q-54

162-242

□ 5-4. m 32

W Z 7 7 6

279

0194

8/239

68

11850

ՀՐԱՄԱՆՈՒ ԿԵՏԱՒՈՐԱՅՔ

ԱՄԵՆ ԵՒ ԶԱՄԱՆԻ

ԽՈՒՆ օրհնեալ ինչո

ՔՈՒՄ ԳԻՐ

Ա Բ Գ Դ Ե Զ Է Ը Թ Ժ Ի Լ Խ Ծ Կ Ն
Տ Զ Է Ը Թ Ժ Ի Լ Խ Ծ Կ Ն
Տ Զ Է Ը Թ Ժ Ի Լ Խ Ծ Կ Ն

ՔՈՒՄ ԳԻՐ

Ա Բ Գ Դ Ե Զ Է Ը Թ Ժ Ի Լ Խ Ծ Կ Ն
Տ Զ Է Ը Թ Ժ Ի Լ Խ Ծ Կ Ն
Տ Զ Է Ը Թ Ժ Ի Լ Խ Ծ Կ Ն

Ա	Բ	Գ	Դ	Ե	Յ	Կ	Ջ	Թ
Ժ	Ի	Լ	Խ	Ծ	Կ	Ն	Չ	Ղ
Ճ	Մ	Յ	Ն	Շ	Ո	Չ	Պ	Ջ
Բ	Ս	Վ	Տ	Ր	Ց	Ի	Փ	Բ
Օ	Ֆ							

Պատմություն դասաւորութիւնք տարից կամ տարածաշրջան
 ակն թմայ գեղ ԴՏՈ ԵՃԱ ՂՂՎ ԵՃԱ ըմբ
 թոյց ժնւ իշի ԼՈՔ ԷՕՔ :

տժճա թիմս գլխի գիմտ ԵՃՂԸ ՂԿոց ԵՏԸ
 ըճայի թղՂք ԷՕԷՔ :

Մտաւոր տարից

այբ բեն գեմ Դա եչ զա է ըթ թո ժ է ինի
 ընն իէ ծա կեն հո ձա ղատ ճէ մեն յի նու
 շա ուո շա պէ ջէ ոա սէ վեւ տիւն թէ ցո
 հիւն փիւրքէ ԷԼ օ Քէ :

չ	չե	չէ	չը	չի	չո	չօ	չու
չա	չե	չէ	չը	չի	չո	չօ	չու
պ	պե	պէ	պը	պի	պո	պօ	պու
ջ	ջե	ջէ	ջը	ջի	ջո	ջօ	ջու
ա	աե	աէ	աը	աի	աո	աօ	աու
ս	սե	սէ	սը	սի	սո	սօ	սու
վ	վե	վէ	վը	վի	վո	վօ	վու
տ	տե	տէ	տը	տի	տո	տօ	տու
ր	րե	րէ	րը	րի	րո	րօ	րու
ց	ցե	ցէ	ցը	ցի	ցո	ցօ	ցու
փ	փե	փէ	փը	փի	փո	փօ	փու
ք	քե	քէ	քը	քի	քո	քօ	քու
զ	զե	զէ	զը	զի	զո	զօ	զու

Ո՛ր անկէ՞ որոց բաղաձայնք են 'ի վերջոյն

աբ	եբ	եբ	ըբ	իբ	ոբ	օբ	ալբ
ագ	եգ	եգ	ըգ	իգ	ոգ	օգ	ալգ
ադ	եդ	եդ	ըդ	իդ	ոդ	օդ	ալդ
ազ	եզ	եզ	ըզ	իզ	ոզ	օզ	ալզ

աւ	եւ	էւ	լւ	իւ	ու	օւ	նւ
աա	էա	էա	լա	իա	ոա	օա	նա
ար	եր	էր	լր	իր	որ	օր	նր
աց	եց	էց	լց	ից	ոց	օց	նց
ափ	եփ	էփ	լփ	իփ	ոփ	օփ	նփ
աք	եք	էք	լք	իք	ոք	օք	նք
աֆ	եֆ	էֆ	լֆ	իֆ	ոֆ	օֆ	նֆ

*****

Բառք միախմբիք

ազդ	բեմ	գան	դեմ	երգ	զրբ
էջք	ընդ	թագ	ժամ	իւղ	լիճ
խաչ	ճէս	կէս	հաց	ճիր	ղէկ
ճառ	մոմ	յոդ	նոճ	շիժ	ոստ
չար	պէտ	ջահ	սան	վեր	տար
բամ	ցաւ	փիղ	քաջ	օդէ	

Բառք երկախմբիք

Գ գան   բա ժող   գան գան   գան հիճ

Ե ղ Լմ	Պան գանկ	Ե րէց	ընթ ընթ
Թարգ ման	Ժ ո ղ ով	Ել խուն	լայ տեր
խա ղ ող	Ժ ա ղ իկ	կաղ նի	համ բաւ
ձեռ նոց	ղէն ջակ	ճա ճանչ	մագ նիս
յաս միկ	նա մակ	շա բաթ	ող կոյղ
չա միչ	պա հետտ	չայ Լամն	ուհ հան
սաղ մոս	վաս տակ	տան ձի	րո պէ
ցու ցակ	Լի Լանդ	վա խուստ քա	ցախ
օ գուտ	Քի վիք:		

Բարք եռուլանկք:

տղ գա պետ	բաղ մա մարդ	գա ղա վար
դա հե կան	Ե բե նոս	գի նա Լոր
է ու թիւն	ըմ պա նակ	թա գա Լոր
ժա մա նակ	ի մաս տուն	լեռ նա մուտ
խա ժա մուժ	Ժի րա նի	կա պու տակ
հա մա ուտ	ձեռ աւ գործ	ղե կա վար
ճա նա պարհ	մա գա ղաթ	յայտ նու թիւն
նա խեր գանք	շա հոք րամ	ո Լո րակ
չա րու թիւն	պա հա րան	Չեր մու թիւն
ալմ բա ձիգ	սաղ մոս երգ	վայ րե նի
տա ղա չափ	րա բու նի	ցան կու թիւն
Լիւ թա կան	վա կա գիծ	բաղ ցրա խոս
օգ նու թիւն	Քեր րան դուտ	

ամ խա վա ճառ
 գա զա նա գուևդ
 եղբայ ըու թիւն
 է ա կու թիւն
 թաթ պա նա գործ
 ի մաս տու թիւն
 խա բէ ու թիւն
 կա թու ղի կու
 ձայն ար կու թիւն
 ճա նա պար հորդ
 յա ճա խու թիւն
 շա ըա դրու թիւն
 շա ըա ժո ղու
 ջեր մա սե նեակ
 սա Լս յա տակ
 տա կա ու պետ
 ցա մա քու թիւն
 զո խառ ըու թիւն
 օ զա պա բիկ

բա բա նա քաթ
 դաշ տա գե տին
 զայ ըա ցու թիւն
 ըմբ շա մար տիկ
 ժուծ կա լու թիւն
 լան ջա պա նակ
 ծո վա մար տիկ
 հա զա ըա պետ
 ղամ պա ըա փայլ
 մաս նակ ցու թիւն
 նախ աշ խար հիք
 ող ջու նա գիր
 պատ գա մա բեթ
 աամ կօ բի նակ
 վայ ըա գա Էիթ
 ըա բու նա պետ
 Էի Լան դա գին
 քա նա կու թիւն
 զի ղի գա կանո

Բարձր բաղձախնկէ

Եղի քիս պէ տու թիւն
 բա ըն համ բա լու թիւն՝
 գըն տա կա խա ղար կու թիւն
 դաս տի ա բա կա պէ տու թիւն
 Ե պար քո տու թիւն |
 զար մա նա գոր ծու թիւն
 նա խա սա՛ մա նա գրու թիւն
 չէ զո քա կա նա հա ղորդ
 ու թ ա ս տի ճա նա լո ըու թիւն
 փառ տա բա նու թիւն
 քա ղա քա վա ըու թիւն
 քա հա նա յա գոր ծու թիւն

Լ՛ղթք Տէրունական

Զայր մեր, որ յեր կինս ես, սուրբ Ե՛ղի ցի
 տ նուն քո. Ե կես ցի ար քայու թիւն քո.
 Ե ղի ցին կամք քո որ պէս յեր կինս և յեր կրիս
 Ո՛հաց մեր հա կա պա ղորդ տժը մեզ այ սոր:

և թող մեզ ըզ պար տխ մեր. որ պէն և մեք
 թո զու մք մե բոց պար տա պտ նայ. և մի' տա նիբ
 ըզ մեզ 'ի փոք ձու թիւն. այլ փրք կեան ըզ մեզ
 'ի շա բէ: զի քո է ար քա յու թիւն և
 զօրու թիւն և փառք յա լի անանա տ մէն:

Աղօթք առ Տիրամայրն»

Այլ որ ա զա շա նայ մե բոց միլ ա մե նա սքք-
 բու. հի կոյս, և մե շեան ըզ մեզ: Տուր մեզ
 պար գեա 'ի քում մէ ա սա տու թե նէ 'ի
 լի ու թե նէ 'քոց շնոր հայ, օ քով լը ցար
 ան շա փա պէս: Ուան այն հրեշ տա կա պեան
 ող ջու նեալ ըզ քեզ' կոչեաց զքեզ լի շնոր հօք:
 և ա մե նայն ազգք երա նեն քեզ: Ա մե նայն
 քա հա նա յա պե տու թիւնք երկնից օրհ նեն
 ըզ քեզ. ընդ որս և մեք երկ ըս լոր քա հա նա-
 յա պե տու թիւնքս ա զա զա կեմք առ քեզ.
 ու ըսխ լեր բեր կրեալ լի շնոր հօք. աէր
 ընդ քեզ. ա զա շեան վասն մեր մայր աի բու հի
 և թա գու հի մեր:

Ան կա նիմք ա ու ջի քո տուրք Աս տուտ-
 ջա ծին և ա զա շեմք զա նա ըստ ըզ կոյսդ

Թա րե խօ սեան՝ վասն ան ձանց մե րոց. և
 ա ղա չեան ընմի ա ծին օր գիտ՝ վր ի կեւ ըն մեզ
 ՚ի փոք ձու թե նե և յա մե նայն վը տան գից
 մե րոց: Ար ար ձա կիչդ ես կա պե ընց՝
 պար գե. ա տու ա մե նե ցուն՝ այ սօր
 հայց մամբ ծե բու նւոյն՝ ար ձա կեան և զիս
 ըն բազ մա մեղա ՚ի կա պա նայց մա հու ՚ի
 կեանսն յա լի տե նից:

ՆՊԹՔ առաւօտուծ

Ուս առ ւօ տու ա ղօ թըս և ըն բա նա լոր
 պաշ աօնս ըն կալ ա մե նա կալ ա մե նա մեծդ
 Վս առւած ՚ի քո ա նա պա կան և յեր կնո յին
 խո բանադ: ծա գեան՝ առ մեզ զի մաա տու
 թեան և զար գա բու թեան քո ըն ըյս. ա բա՛
 ըն մեզ որ գիս ըւ սոյ և որ գիս տուն ջեանս
 Ար պես զի ՚ի գալ ա լուրա եր կիւ ղա
 ծու թեամբ վա րես ցուք ըն կեանս մեր և
 ա սանց գայ թակ զու թեան կա տա րես ցուք.
 զի գու ես օգ նա կան և վր ի կիչ մեր, և
 քեզ վա յե լե փառք, իշ խա նու թիւն և պա
 տիւ այծ՝ և միշտ և յա լի տեանս յա լի
 տե նից:

Աղթի գիշերի

Զրեչ տտ կի խաղա զու. թեան յանձն արա
 զան ձինս մեր Տէր զօրու թեանց: Որ ե կեալ
 պա հես ցէ ըզմէ զան իր ոովս 'ի տուէ և 'ի
 գի շե ըի, յարթ նու թեան և 'ի հան գըս
 տեան մե բուամ. զի դու ես արա ըիչ լու սոյ
 և հաս տիչ գի շե ըի: Աւ այժմ արա չեմք
 ըզքեզ Տէր Աստուած մեր՝ ըզհան գիստ
 գի շե ըիս շնոր հեան խա զա զու թեամբ
 ան ցու ցա նեչ, և հասա նիլ 'ի պաշտօն
 արա Լօ տու յեր կըր պա գու թիւն, և 'ի
 վա արա բա նու թիւն, արա մե նա սուրբ եր
 րոր դու թեանդ ւ

Հանգանակ 'Ա'կիական

Զաւատամք 'ի մի Աստուած՝ 'ի Հայրն ամե
 նակալ յարարիչն երկնի և երկրի, երևեւեաց
 և թաներևու թից: Աւ 'ի մի Տէր Յիսուս
 Քրիստոս յորդին Աստուծոյ, ծնեալ Աստու
 ծոյ հօրէ միածին, այսինքն յեղեղեանէ հօր
 Աստուած՝ յԱստուծոյ, Լոյս 'ի լուսոյ, Աս
 տուած ճշմարտա՝ յԱստուծոյ ճշմարտէ, ծնունդ

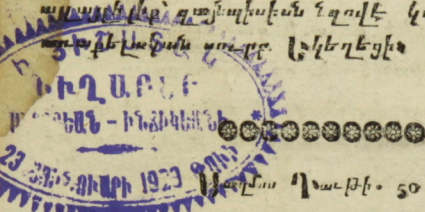
և ոչ արարած: 'Ս'յն ինքն 'ի բնութենէ հօր.
որով ամենայն ինչ եղև յերկինս և 'ի վերայ
երկրի երևելիք և աներևոյթ:

Որ յաղագս մեր մարդկան և վասն մերոյ
փրկութեան՝ իջեալ 'ի յերկնից, մարմնացաւ
մարդացաւ, ծնաւ կատարելապէս 'ի Սարիւ
ամայ սրբոյ կուսէն Հոգւովն սրբով. որով էառ
զմարմին, զհոգի և զմիտ. և զամենայն որ ինչ է 'ի
մարդ. ճշմարտապէս և ոչ կարծեօք:

Չարչարեալ, խաչեալ, թաղեալ. յերրորդ
աւուր յարուցեալ, ելեալ 'ի յերկինս նովին
մարմնով՝ նստաւ ընդ աջմէ Հօր: Ղալոց է նո-
վին մարմնովն և վառօք Հօր 'ի դատել զ'են-
դանիս և զմեռեալս, որոյ թագաւորութեանն
ոչ գոյ վախճան: Հաւատամք և 'ի սուրբ Հո-
գին. յանեղն և 'ի կատարեալն, որ խօսեցու-
ցորէնս և 'ի մարդարէս և յաւետարանս: Որ
էջն 'ի յորդանան, քարոզեաց զառաքեալն և
բնակեցաւ 'ի սուրբան: Հաւատամք և 'ի մի
միայն ընդհանրական և յառաքելական եկեղե-
ցի: 'Եւ մի մկրտութիւն, յապաշխարութիւն, 'ի
քառութիւն և 'ի թողութիւն մեղաց: 'Եւ յա-
րութիւն մեռելոց. 'ի դատանտանն յաւիտենից

Տողւոց և մարմնոց: Չարքայութիւնն երկնից և
'ի կեանսն յաւիտեանս կանս:

Իսկ ըոք ասեն՝ էր երբեմն յորժամ ոչ էր
որդի. կամ էր երբեմն յորժամ ոչ էր սուրբ
Տողի. կամ թէ՛ յաչէնց եղեն կամ յայլմէ հու-
թենէ ասեն լինել զորդին Աստուծոյ և կամ
զսուրբ Տողին. և թէ՛ փոխօխելք են կամ
այլապէս լինի զայնխիստն չզուլէ կաթուղիկէ և
այլապէս լինան սուրբ և կեղեցի:

Ազորմեա՛ ինձ Աստուած ըստ մեծի ողոր-
մութեան քում, ըստ բազում գթութեան
քում քաւեան զանօրէնութիւնս իմ:

Առաւելլուա՛ զիս յանօրէնութենէ իմմէ, և
'ի մեղաց իմոց սուրբ արա՛ զիս:

Չանօրէնութիւնս իմ ես ինձէն գիտեմ. և
մեղք իմ առաջի իմ են յամենայն ժամ:

Քեզ միայն մեղայ Տէ՛ր, և զչար առաջի
քո արարի:

Արպէս արդար եղցիս 'ի բանս քո, և յաղ-
թեցես 'ի զասելքումս:

Անօրէնութեամբ յղաչաւ և 'ի մեղս ծնա
ղիս մայր իմ:

Կա Տէր՝ զճշմարտութիւն սիրեցեր. զան
յայտս և զԺածկեալս իմաստութեամբ քո՛վ
յայտնեցեր ինձ:

Յօղեմ յիս մշտկաւ և սուրբ եղէց. լուսե
քան զձիւն սպիտակ եղէց:

Իսել արա՛ ինձ Տէր զցնձութիւն և զու
րախութիւն. և ցնձասցեն ոսկերք իմ տառա
պեալք:

Կարձո՛ զերեսս քո 'ի մեղաց իմոց. և զա
մենայն անօրէնութիւնս իմ քառեա՛ յինէն:

Ըսիրտ սուրբ հաստատեա՛ յիս Աստուած և
զհոգի ուղիղ նորոգեա՛ 'ի փորի իմում:

Սի՛ ընկենուր զիս Տէր յերեսաց քոց. և
զհոգի քո սուրբ սի՛ հաներ յինէն:

Տուր ինձ զցնձութիւն վրկու լեւան քոց և
հոգւով պետութեան քոց հաստատեա՛ զիս:

Ուսուցից անօրինաց զճանապարհս քո. և ամ
բարիշաք առ քեզ դարձցին:

Փրկեա՛ զիս յարենէ Աստուած՝ Աստուած
վրկութեան իմոց. ցնձասցէ լեզու իմ յարդա
րութեան քում:

Տէր՝ եթէ զչրթուենս իմ բանաս. բերան իմ
երգեսցէ զօրհնութիւնս քո:

Թէ կամեցեալ էիր, պատարագս մատու-
ցանէաք. բայց դու ընդ ողջակէզս խակ ոչ հա-
ճեցար:

Պատարագ Աստուծոյ հոգի խոնարհ. ը-
սիրտ սուրբ. և զհոգի խոնարհ՝ Աստուած ոչ
արհամարհէ:

Բարի արն՝ Տէր կամօք քովք Սիօնի և շի-
նեսցին պարիսպքն Երուսաղէմի:

Շայնժամ հաճեսցիս ընդ պատարագս ար-
դարութեան, յորժամ ուխտից պատարագս
հանցեն ՚ի սեղան քո զուարակս:

Սաղմոս Պաւթի 64:

Քեզ վայելէ օրհնութիւնս Աստուած ՚ի
Սիօն. և քեզ տացին աղօթք յԵրուսաղէմ:
Լէւր աղօթից իմոց՝ զի առ քեզ ամենայն
մարմին եկեսցէ:

Բանք անօրինաց զօրացան ՚ի վերայ մեր.
Չամբարշտութիւնս մեր դու քաւեսցես:

Երանի զորս ընտրեցեր և ընկալար. և բընա-
կեսցին ՚ի դաւթիս քո:

Այցուք մեք ՚ի բարութենէ տան քո սուրբ
է տաճար քո սքանչելի արդարութեամբ:

Ի՞նչ մեզ լստուած փրկիչ մեր, յոյս ամե
նայն ծագաց երկրի՝ և որ ՚ի ծով հեռի:

Ա՞րդատրտասէ զլերինս զօրութեամբ: Իւրով
և զգեցեալ է զօրութիւն:

Ա՞խռովեցուցանէ զմեծութիւն ծովու, և
զճայն ուլեայ նորա ցած ուցանէ:

Իրռովեսցին հեթանոսք և երկիցեն բնակիչք
երկրի ՚ի նշանաց քոց:

Յերս առաւօտու ընդ երեկոյս զուարճաս
ցին. հայեցար յերկիր՝ արբեցուցեր զնա. և
բազում արարեր զմեծութիւն նորա:

Պետն լստուծոյ լի եղև ջուրբ. պատրաստ
արարեր զկերակուր նորա. զի այսպէս է պատ
րաստութիւն:

Օտկոս նորա արբեցուցեր. և բազում արա
րեր զարմտիս նորա:

՚Ի ցօղել նորա զուարթ եղիցի բոյս նորա
օրհնեսցի պսակ տարւոյ քաղցրութեան քո:

Ղաշաք քո լցին պարարտութեամբ. պարար
տասցին գեղեցկութիւնք անապատի:

1008
36227

Բլուրք զցնծութիւն զգեցցին. և զգեցցին
խոյբ մաքեաց:

Հովիտք բաղում արասցեն զցորեան. աղա
ղակեացեն և օրհնեացեն:

Սաղմոս Դաւթի 99

Աղաղակեցէք առ Տէր ամենայն Երկիր. ծառ
նայեցէք Տեառն ուրախութեամբ:

Ստէք առաջի նորա ցնծութեամբ. ծանփ
րո՛ւք զի նա է Տէր Աստուած մեր:

Նա՛ արար զմեզ, և ո՛չ մեք էաք. մեք յո
շովուրդք և խաշն արօտի նորա:

Ստէք ընդ գրունս նորա խոստովանու
թեամբ. և օրհնութեամբ ՚ի յարկս նորա:

Խոստովան եղերո՛ւք Տեառն. և օրհնեցէ՛ք
չանուն նորա:

Քաղցր է Տէր՝ յաւիտեան է ողորմութիւն
նորա. ազգի մինչև յազգ է ճշմարտութիւն
նորա:

Բլուրք զցնծութիւն զգեցցին. և զգեցցին
խոյբ մաքեաց:

Զովիտք բազում արասցեն զցորեան, աղա-
ղակեացեն և օրհնեացեն:

Սաղմոս Դաւթի 99

Աղաղակեցէք առ Տէր ամենայն երկիր. ծառ-
նայեցէք Տեառն ուրախութեամբ:

Ստէք առաջի նորա ցնծութեամբ, ծանփ-
րո՛ւք զի նա է Տէր Աստուած մեր:

Նա՛ արար զմեզ, և ո՛չ մեք էաք, մեք յա-
ղովուրդք և խաշն արօտի նորա:

Ստէք ընդ գրունս նորա խոստովանու-
թեամբ, և օրհնութեամբ ՚ի յարկս նորա:

Խոստովան եղերո՛ւք Տեառն, և օրհնեցէ՛ք
չանուն նորա:

Քաղցր է Տէր՝ յաւիտեան է ողորմութիւն
նորա, ազգի մինչև յազգ է ճշմարտութիւն
նորա:

Թիւնդ քո ցուցեր հզօր զօրութեամբ. այսոյ
 համբարձար զառօք ՚ի յերկինս և զլուսածին
 մարմնդ քո հրաշմախապէս լուսազարդեցեր.
 զոր տեսեալ ի քայլասս՝ նախաձայնեալ ասէր,
 ո՞ր է սա, որ դիմեալ գայ յերկրէ: Զիացեալ
 սէտութեանց երկնից գոչէին առ միմեանս.
 համբարձէ՛ք ի շնանք զքրօնս ձեր ՚ի վեր և
 մացէ թագաւոր զառաց: Արդ՝ որ յամենայնի
 կարօղդ ես և հզօր, շնորհեա՛ւ և մեզ հանդի-
 սիլքեզ ամպովք ՚ի միւսանգամ գալստեանդ.
 որ միայնդ ես մարդասէր:

Տ ա ս ն Պ ա տ գ ա մ ք ք

Մի՛ եղեցին քեզ այլ Աստուածք բաց յինէն:

Մի՛ արասցես կուռս:

Մի՛ առնուցուս զանուն Աստուծոյ քո ՚ի վե-
 րայ սնոտեաց:

Յիշեա՛ն սրբեւ զ՞ր շաբաթու (Էն՛ Կե-րակէ)

Պատուեա՛ն զՏայր քո և զմայր:

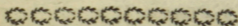
Մե՛ սպանաներ:

Մե՛ շնար:

Մե՛ գողանար:

Մե՛ ւուտ վկայեր:

Մե՛ ցանկանար կնոջ ընկերի քոյ և այլն:

Խնաստու՛ն բանք յառաջաց Մ՛լոհնի՛ որդւոյ Պ՛աւթի
 Լ՛րբոյի Խ՛րայէլի:

Լ՛յւր որդեակ խրատու հօր քոյ և մի՛ մեր-
 ժեր զօրէնս մօր քոյ:

Խնաստու-թիւն յեւ ճանապարհաց գոլի.
 և ՚ի հրապարակս զՏամարձակու-թիւն բերէ:
 Ճանապարհք ամպարշտաց կորիցեն յերկրէ.
 և անօրէնք մերժեսցին ՚ի նմանէ:

Մե՛ նիւթեր բարեկամի քում չարիս, որ յե-
 ցեալ և յուսացեալ իցէ ՚ի քեզ:

Այն մատնեացես օտարաց զհեանս քո. և զքո
տացուածս քո անողորմից:

Ընկալարուք զխրատ և մի՛ զարծաթ և ըզ
գիտութիւն առաւել քան զոսկի ընտիր:

Արդի իմաստուն ուրախ առնէ զհայր. որդի
անմիտ՝ արամութիւն է մօր:

Յիշատակ արդարոց հանդերձ գովութեամբ
և անուէ ամբարշտաց շիջցի:

Կշիռ նենդութեան պիղծ է առաջի Տեառն.
Կշիռ արդար՝ ընդունելի է նմա:

Իսկ է մարդոց խոնարհութեամբ ծառայել
անձին. քան անձին շուք եղեալ և զհաց մու
րանայցէ:

Ար գործէ զերկիր էւր՝ լցի հացիւ. և որ
զհետ երթայ դատարկութեան՝ լցի աղքա
տութեամբ:

Ար արտիւնէ զգինեաց դեգերանս թողցի
ի բնակութիւնս իւր զանարգանս:

Պիղծք են առաջի Տեառն շրթունք սուտք
իսկ որ առնէ զհաւատարիմս՝ ընդունելի է նմա:

Ար խնայէ ի գաւազան՝ ասեաց զորդի իւր
իսկ որ սիրէ՝ խնամով խրատէ:

Ար անարդէ զաղքայն՝ մեղանչէ. և որ

ողորմի աղքատաց՝ երանելի է:

Պատասխանի ողորձ՝ դարձուցանէ զսրամառութիւն. բան խիստ՝ յարուցանէ զբարկութիւն:

Լաւք են կոչմունք բանջարեղէնք սիրով և շնորհիւ, քան զլուարակ ՚ի մտոյ թշնամութեամբ:

Խորիսօք մեղու են բանք բարիք. և քաղցրութիւն նոցա բժշկութիւն է հոգւոց:

Որ հատուցանէ զչար վիճանակ բարոյ՝ չար ՚ի տանէ նորա մի՛ պակասեցի:

Յամենայն ժամանակի բարեկամք եղիցին քո՝ բայց եղբարք ՚ի վիշտս եղիցին քեզ պիտանիք. զի վասն այնորիկ իսկ ծնան:

Ախրտ իմաստնոյ ստանայ զհանճար. և ականջք իմաստնոյ՝ խնդրեն զխորհուրդս:

Ընառակ է գինի և թշնամանող արբեցութիւն. և ամենայն որ հաղորդի նոցա, չէ իմաստուն:

Լաւ է անուն բարի՝ քան զմեծութիւն բազում, և քան զարծաթ և զոսկի շնորհք բարիք:

Երկիր յատուծոյ որդեակ և ՚ի թագաւորէ և ՚ի միջէ ՚ի նոցանէ մի՛ ապստամբիք:

Ար վորէ զխորհորատ ընկերի իւրում, անկ-
ցի ինքն ՚ի նոյն. և որ գլէ զլեմ՝ անձին իւ-
րում գլեացէ:

Այ՛ պարծիր առ վաղիւն. քանզի ոչ գէտես՝
զինչ ճնանիցի քեզ վաղիւն:

Երկաթ զէրկաթ սրէ. և այր գրգռէ զե-
րեսս ընկերի իւրոյ:

Կն ժրագլուխ եթէ որ գտանիցէ, պա-
տուականագոյն է այնպիսին քան զականս պա-
տուականս:

Յ է կ Ղ է ս ի ա ս տ ի կ ո ս է :

Մի լնցիս անհաւատ երկիւղի Տեառն. և
մի՛ մերձեացիս առ նա երկմտիւ սրտիւ:

Ար պատուէ զՏայր իւր՝ զուարճացի որդ-
ւովք. և յաւուր աղօթից իւրոց լսելի լնցի:

Մի պարծիր յարհամարհանս հօրքոյ զի ոչ
է քեզ փառք անարգանք նորա:

Արդի՛ զօրավիգ լեր ծերութեան հօր քոյ. և
մի՛ տրտմեցուսցես զնա ՚ի կեանս նորա:

Ոչախ մեծ ես՝ խոնարհ կալ զքեզ քան զա-
մենեսեան և առաջի Լստուծոյ գոցես զչնորհս:

Բան քաղցր բաղձագատիէ զբարեկամս. և
կակղացուցանէ շէշնամիս. և լեզու շնորհա-
կալու 'ի բարւոջ մարդում առատանայ:

'Ի թշնամեաց քոց զատ կաց. և 'ի բարեկա-
մաց զգուշացիր:

Բարեկամի հաւատարմի ոչ ինչ է համեմա-
տութիւն. և ոչ է արժանի կշիռ ոսկւոյ և
արծաթոյ հանդէպ բարութեան հաւատոյնորա:

Արդեակ՝ մի՛ սերմաներ զչարիս յակօսս
անիրաւութեան. և մի՛ հնձեսցես զնոսա եօթն-
պատիկ:

Բոլորով արախ պատուես՝ զճայր քո. և ըզ-
հեծումն մօր քոյ մի՛ մոռանար:

Մի՛ վիճեսցես ընդ առն լեզուանւոյ. և մի՛
դիզեսցես 'ի վերայ հրոյ նորա զխայտ:

Մի՛ քամահեր զճառս հնոց իմաստնոց և
յառակս նոցա շրջագայիլ:

Լուաջի օտարի մի՛ արասցես զխորհուրդ.
զի ոչ գիտես զհոնչ ծնանի:

Մի՛ թողցես զբարեկամ հին. զի նորն ոչ լե-
ցի նման նմա:

Բարեգոյն է որ գործէ և առատանայ յա-
մենեւեան. քան որ պարծի և կարօտանայ հայլոյ:

Բարի և չոր, կեանք և մահ, աղքատութիւն և հարստութիւն յԱստուծոյ են:

Լինեալն շնչուոր օրիէ զնմանիս իւր. այսպէս և ամենայն մարդ նմանոյ իւրոյ ընկերանայ:

Որ ասնէ զողորմութիւն, փոխ տայ մերձուորի իւրոյ. և որ զօրանայ ձեռամբ՝ զպատուիրանս պահէ:

Ակիղբն կենաց մարդոյ ջուր և հաց և ըզգետտ և տուն՝ պարտակօղ աղքատութեանս:

Որ ուսուցանէ զորդի՝ նախանձարեկ ասնէ զթշնամիս իւր, և ՚ի մէջ բարեկամաց փառաւորեսցի նովաւ:

Բնդ քնածի խօսի. որ ճառէ յիմարի զիմաստութիւնս:

ԹՎ Ռ Լ Ս Ն Շ Պ Ց Ը Թ

1 2 3 4 5 6 7 8 9 0

Հարանն և Տաշ շար էրդէն մանկունք յաւուր
ծննդեան և յայտնութեան Տեղան Ռոյն Յիսուսի
Քրիստոսի:

ԽՈՐՀՈՒՐԴ ՄԵՆ

և սքանչելի որ յայսմ աւուր յայտնեցաւ. հո-
վիւքն երգեն ընդ հրեշտակս թան աւետիս
աշխարհի:

Ճաւ նոր արքայ ՚ի Բեթղէհէմ քաղաքի.
որդիք մարդկան օրհնեցէք. զի վաւրն մեր մար-
մնացաւ:

Լնբաւելին երկնի և երկրի ՚ի խանձարուրս
պատեցաւ. ոչ մեկնելով ՚ի ձորէ ՚ի սուրբ ոյ-
րին բազմցաւ:

Լյսօր ցնծան երկինք ՚ի վերուստ մեծա-
պայծառ աւետեօք. և արարածք ամենայն զգե-
ցան հանդերձ փրկութեան:

Լյսօր յայրին ընծայեցաւ Քրիստոս որդին
Լստուծոյ. և հրեղինաց բազմութիւնքն յեր-
կնից յերկիր վայր իջեալ:

Մ. յօր հովաւայն տեսեալ զարդարութեան
արեգակն. և ընդ հրեշտակս երգէին փառք
'ի բարձունս Մ. տուճոյ:

'ի հօրէ ծագեցար լուսաւորել զարարածս
արդարութեան արեգակն Տէր փառք քեզ:

Ծնար 'ի յայրին ընծայեցաւ Ռեթղէհէմ.
արդատ:

Հովաւաց յայտնեցար երկրպագեալդ 'ի մո
գուց. արդատ:

Մ. յօր տօն է ծննդեան աւետիս,
Տեսուն մերոյ և յայտնութեան աւետիս:

Մ. յօր արևն արդարութեան աւետիս,
երևեցաւ 'ի մէջ մարդկան աւետիս:

Մ. յօր սուրբ կոյսն անապական աւետիս,
ծնաւ եբեր զանմահ արքայն աւետիս:

Մ. յօր հրեշտակք յեբրէնց իջան աւետիս,
ընդ մեզ օրհնեն զանմահ արքայն աւետիս:

Մ. յօր դժոխքն սարսեցան աւետիս
գունդք դիւաց յոյժ տրամեցան աւետիս:

Մ. յօր չարքն կարկեցան աւետիս,
և Մ. դամեանք ուրախացան աւետիս:

Մտող մի պայծառ և պատուական աւետիս,
Երևեցաւ ՚ի շնորհաստան աւետիս:

Մեծ թագաւորք ժողովեցան աւետիս,
Եւ յուր գոգարք և շատ իշխանք աւետիս:

Օ, աստղն տեսին և զարմացան աւետիս,
Ղայն քննեցին և չիմացան աւետիս:

Մովսէս արի աե՛ս զՄինա աւետիս,
Ե զմորենին որ աֆկէզ կայ աւետիս:

Յնճա՛մ ցնճա՛մ Ղաւ իթ արքայ աւետիս,
Տնչեա՛ զքնարն քո և խայտա՛ աւետիս:

Օ, որ ասացեր նախագուշակ աւետիս,
Թէ արարչին բերին ընծայ աւետիս:

Ղ Սաբա և Մրաբա աւետիս,
սուրբ պատարագ բերցեն նմա աւետիս:

Մ. Տա՛մ երեք արքայ եկին աւետիս,
որ երեքեանն անուանին աւետիս:

Մեւքոն, Ղասբար և Բաղտասար աւետիս,
՚ի Սաբա և Մրաբա աւետիս:

Ո՛հի կնդրուկ զմուռ նմա աւետիս,
ու՛նի երեք ազնիւ ընծայ աւետիս:

Ի Բեթղէհէմ՝ քաղաք Ղաւթի աւետիս.
Լոյս ծագեցաւ՝ ՚ի գիշերի աւետիս:

Երկրորդ Լ. Ժամ յայտնեալ ծնանի աւ
երեւեցաւ՝ ՚ի մէջ մորի աւետիս:

Յիսուս վրիճեալ և Տէր օծեալ աւետիս.
որպէս մանուկ՝ տղայ ցուցեալ աւետիս:

Որ յայտն աւուր՝ մեզ յայտնեցեալ աւե
ի հրեշտակաց՝ փառաբերեցեալ աւետիս:

Լ. քայն փառաց՝ այսօր ծնաւ աւետիս.
զի վասն մեր՝ որ մարմնացաւ աւետիս:

Ի խանձարուրս պատեցաւ աւետիս.
և ՚ի յայրին՝ ընծայեցաւ աւետիս:

Լ. յօր բանն հօր՝ մարմնով ծնեալ աւետի
հոյլք հրեղինացն՝ յերկիր իջեալ աւետիս:

Հովիւք զուարթնոցն՝ ըզհետ եղեալ աւե
զիսուս ՚ի բարձունս՝ երգաբանեալ աւետի:

Օրացն երկնից՝ դուք սրբասաց աւետիս.
ի վայր ճշեալ իդեանքս հրեշտակաց աւետի:

Լ. նդ. մէջ հովիւացն՝ սրբաստանաց աւետիս
օրհնաբանեալ զլ. քայն փառաց աւետիս:

